

národní
úložiště
šedé
literatury

Kultura České republiky v číslech 2019: Vybrané údaje ze statistických šetření

Národní informační a poradenské středisko pro kulturu
2020

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-414852>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 27.02.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

NÁRODNÍ INFORMAČNÍ A PORADENSKÉ
STŘEDISKO PRO KULTURU

KULTURA ČESKÉ REPUBLIKY 2019 V ČÍSLECH

VYBRANÉ ÚDAJE ZE STATISTICKÝCH ŠETŘENÍ

N I
PO S

ÚVOD

Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (NIPOS) je příspěvkovou organizací Ministerstva kultury, z jehož pověření zabezpečuje státní statistickou službu za oblast kultury.

Statistika kultury se zabývá zjišťováním údajů o činnosti kulturních subjektů zřizovaných orgány státní správy, kraji, obcemi a městy, spolky, obecně prospěšnými společnostmi, církvemi, podnikatelskými subjekty aj. na základě zákona č. 89/1995 Sb. o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

V předkládané brožuře jsou zveřejněny vybrané údaje za následující poskytovatele kulturních služeb: památkové objekty zpřístupněné za vstupné, muzea, galerie a památníky, veřejné knihovny, divadla, neperiodické publikace a periodický tisk, rozhlas a televizi.

Data uvedená za rok 2019 mají informativní charakter, neboť některé zpravodajské jednotky v řádném termínu nevyplnily statistický výkaz. Definitivní data budou zveřejněna (na podzim t. r.) na www.statistikakultury.cz. V přehledech (TOP) jsou uvedeni poskytovatelé kulturních služeb, kteří dali souhlas se zveřejněním individuálních údajů.

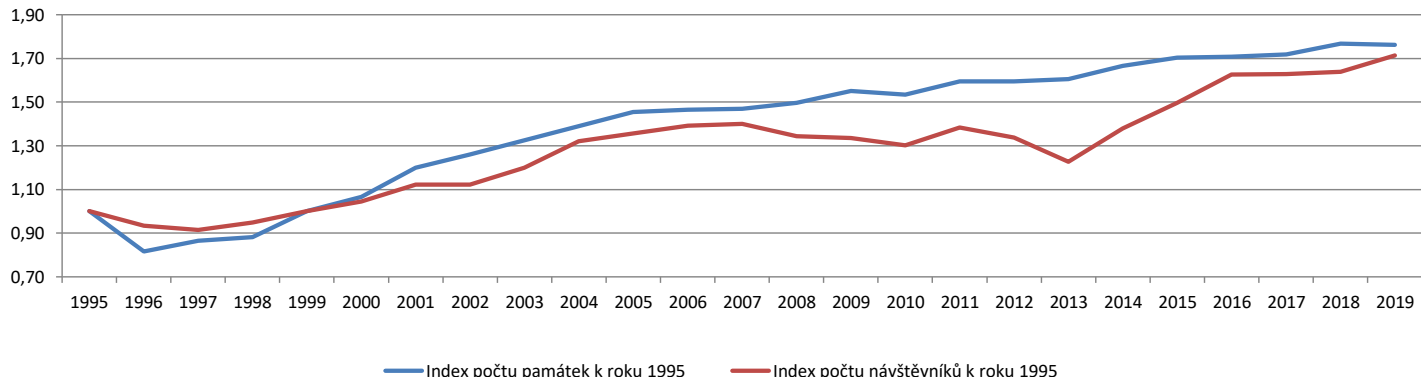
PAMÁTKY ZPŘÍSTUPNĚNÉ ZA VSTUPNÉ (hrady, zámky a další objekty)

Ukazatel	ROK										
	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2018	2019
Počet hradů, zámků a ostatních památek za vstupné	145	197	269	284	295	295	297	308	315	327	326
Index počtu památek k roku 1995	1,00	1,36	1,86	1,96	2,03	2,03	2,05	2,12	2,17	2,26	2,25
Počet návštěvníků v tis.	8 693	9 090	11 797	11 325	12 032	11 627	10 673	11 992	13 006	14 238	14 896
Index počtu návštěvníků k roku 1995	1,00	1,05	1,36	1,30	1,38	1,34	1,23	1,38	1,50	1,64	1,71
Počet návštěvníků na 1 tis. obyvatel	843	889	1 153	1 077	1 146	1 106	1 015	1 139	1 234	1 340	1 396

Zdroj: NIPOS

PAMÁTKY ZPŘÍSTUPNĚNÉ ZA VSTUPNÉ (hrady, zámky a další objekty)

Dynamika vývoje počtu památek a jejich návštěvníků

PAMÁTKY ZPŘÍSTUPNĚNÉ ZA VSTUPNÉ (hrady, zámky a další objekty)

Ve sledovaném období let 2000–2019 počet hradů, zámků, kostelů a ostatních památek zpřístupněných za vstupné postupně vzrůstal. Jeho nárůst se – v souvislosti s nápravou vlastnických vztahů v této oblasti a s rozvojem tržní ekonomiky – datuje od devadesátých let. Měnilo se i využívání některých objektů, které se rekonstruovaly a získávaly nové využití, zpravidla v kulturní oblasti. Od r. 2014 přesáhl počet statisticky sledovaných objektů počet 300 a v r. 2018 dosáhl 327 památek, které v řádném termínu vyplnily statistický výkaz. Koncem roku 2018 vzniklo Národní muzeum v přírodě, do kterého byly přesunuty 3 skanzeny (Muzeum lidové architektury Zubrnice, Soubor lidových staveb a řemesel na Veselem kopci a Hanácký skanzen v Příkazích), které do té doby patřily pod správu Národního památkového ústavu. V roce 2019 bylo statisticky šetřeno 326 památek.

V návštěvnosti památek lze v jednotlivých letech sledovat výkyvy spojené s ekonomickou situací. V letech 2006–2015 kolísal počet návštěvníků mezi 10 673 a 13 006 tisíci osob. Nejnižší byl v r. 2013 a nejvyšší v r. 2015. Od r. 2016 se počet návštěvníků památkových objektů pohybuje nad 14 miliony. V roce 2019 navštívilo památky 14 896 tis. osob. Do návštěvnosti jednotlivých objektů se promítá nejen jejich atraktivnost, ale také pořádání různých doprovodných kulturních akcí. Důležitou roli hraje i to, zda se objekt objevuje v nabídkách cestovních kanceláří, což se projevuje i přílivem zahraničních turistů. Všechny památkové objekty se snaží každoročně zvyšovat návštěvnost nejen otevíráním nových prohlídkových okruhů a pořádáním nočních prohlídek, ale i prodlužováním sezóny a zpřístupňováním památek v zimním období.

PAMÁTKY ZPŘÍSTUPNĚNÉ ZA VSTUPNÉ (hrady, zámky a další objekty)

TOP Památky podle počtu návštěvníků

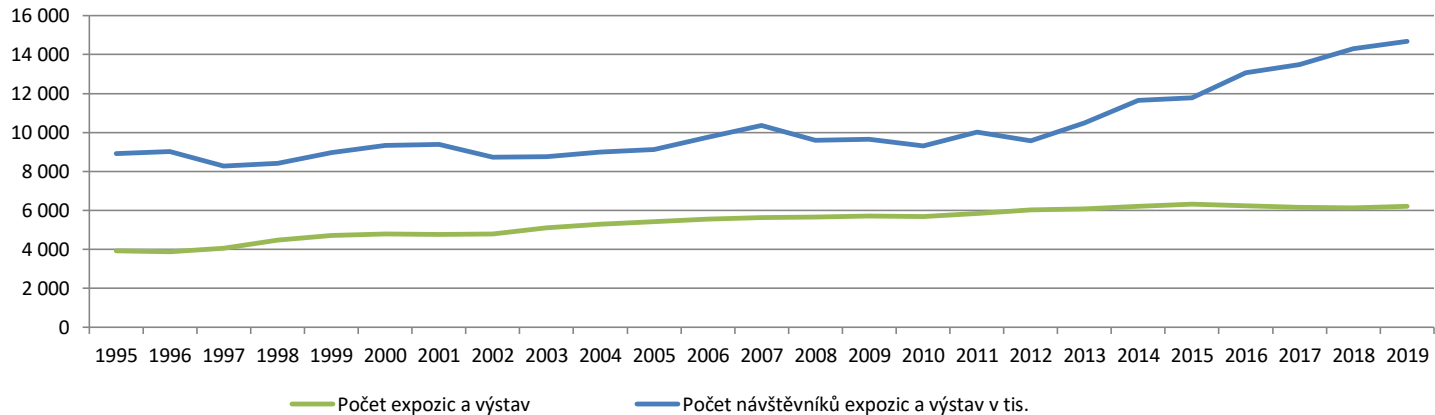
Pražský hrad	Státní zámek Valtice
Staroměstská radnice	Státní zámek Sychrov
Kostnice-Hřbitovní kostel Všech svatých	Státní hrad Trosky
Státní zámek Lednice	Loreta Praha
Státní hrad a zámek Český Krumlov	Státní hrad Bouzov
Chrám sv. Barbory	Státní hrad Křivoklát
Státní zámek Hluboká	Státní zámek Buchlovice
Staronová synagoga	Slezskoostravský hrad
Zámek Dětenice	Národní hřebčín Kladruby nad Labem
Novoměstská radnice	Hrad Český Šternberk
Státní hrad Karlštejn	Hrad Svojanov
Klášter Velehrad	Státní hrad Pernštejn
Zámek Loučeň	Státní hrad Veveří
Arcibiskupský zámek a zahrady Kroměříž	Hospitálu Kuks
Katedrála Nanebevzetí Panny Marie a sv. Jana Křtitele	Státní zámek Vranov nad Dyjí se zříceninou Nový Hrádek u Lukova
Hrad Loket	Státní hrad Buchlov
Bazilika sv. Petra a Pavla na Vyšehradě	Státní hrad a zámek Bečov
Státní zámek Konopiště	

MUZEA, PAMÁTNÍKY A GALERIE (muzea výtvarných umění)

Ukazatel	ROK							INDEX		
	1995	2000	2005	2010	2015	2018	2019	2019/1995	2019/2010	2019/2018
Počet muzeí, galerií, památníků	333	440	457	477	484	477	479	1,44	1,00	1,00
Počet expozic a výstav	3 912	4 777	5 420	5 675	6 319	6 126	6 208	1,59	1,09	1,01
z toho	Počet expozic	964	1 492	1 691	1 828	2 065	2 085	2,23	1,18	1,03
	Počet výstav	2 948	3 285	3 729	3 847	4 254	4 041	4 054	1,38	1,05
Počet návštěvníků expozic a výstav (tis.)	8 915	9 323	9 132	9 308	11 768	14 299	14 679	1,65	1,58	1,03
Počet návštěvníků na 1 tis. obyv.	863	908	892	885	1 116	1 346	1 376	1,59	1,55	1,02
Počet návštěvníků na 1 m ² výstavní plochy	x	12	10	10	12	14	14	x	1,40	1,00
Celková výstavní plocha m ²	x	748 203	875 127	924 564	986 306	1 051 059	1 057 602	x	1,14	1,01
z toho bezbariérový přístup m ²	x	x	x	244 032	539 766	585 445	584 811	x	2,40	1,00

Zdroj: NIPOS

MUZEA, PAMÁTNÍKY A GALERIE (muzea výtvarných umění)

MUZEA, PAMÁTNÍKY A GALERIE (muzea výtvarných umění)

V roce 2019 působilo v ČR 479 muzeí, galerií (tj. muzeí výtvarných umění se sbírkovým fondem) a veřejnosti přístupných památníků (dále jen muzeí). Kromě toho existovalo 16 muzeí mimo provoz. Celkový počet muzeí se za posledních deset let v zásadě nemění; jejich probíhající vznikání a zanikání se týká drobných většinou privátních muzeí a je v řádu do 2 % celkového počtu. Jádro pomyslné sítě muzeí tvoří muzea státní (27), zřizovaná kraji (96) a muzea měst a obcí (253). Více jak polovina statisticky evidovaných muzeí má sbírky zapsány v Centrální evidenci sbírek spravované MK ČR ve smyslu Zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy, v platném znění. Mezi zbývajícím počtem asi 46 % muzejní subjektů bude značný počet těch, které ne zcela naplní standard kladený na činnosti muzea Profesionálním etickým kodexem mezinárodní organizace ICOM.

Muzea v ČR měla ve svých sbírkách ke konci roku 2019 asi 24,3 mil. evidenčních čísel sbírkových předmětů (počítáno na kusy to je zhruba 65 mil. předmětů). Přírůstky nových sbírek proti úbytkům (tj. vyřazením z evidence)

jsou statisticky malé. Za rok 2019 to bylo + 0,4 % evidenčních čísel). Ochrana sbírek v podobě konzervace, restaurování nebo preparování sbírek se co do rozsahu výrazněji nezměnila. Počet sbírkových předmětů, které jsou veřejnosti přístupné formou on-line katalogů na internetu, se rovněž nijak neposunul (jde o 8,4 % z celkového počtu sbírek) a nutno konstatovat, že v tomto parametru ČR ve srovnání s rozvinutějšími zeměmi zaostává.

Od roku 2013 začala návštěvnost muzeí v ČR nezadržitelně stoupat. Odrazila se od počtu 10 mil. návštěvníků a v roce 2018 překonala hranici 14 mil. Také rok 2019 lze označit za dosud rekordní. Návštěvnost stoupla na 14,7 mil. osob (tj. o 380 tis. víc než roku 2018). V muzeích bylo celkem zpřístupněno 2 154 expozic (z toho 11 % zaměřených na výtvarné umění) a uspořádáno 4 054 krátkodobých výstav (z toho 35 % s tematikou výtvarného umění). Muzea zpřístupňovala veřejnosti celkem 1 057 tis. m² výstavní plochy, což je o 6 tis. m² víc. Bezbariérový přístup má asi 55 % z celkové výstavní plochy. Jsou ale velké rozdíly ve vybavenosti jednotlivých typů muzeí.

František Šebek

MUZEA, PAMÁTNÍKY A GALERIE (muzea výtvarných umění)

TOP Muzea a památníky podle počtu návštěvníků

Muzeum hlavního města Prahy
Národní muzeum, Praha
Židovské muzeum v Praze
Národní zemědělské muzeum, s. p. o., Praha
Vojenský historický ústav Praha
Národní muzeum v přírodě, Rožnov p. Radhoštěm
Památník Tereziín
Muzeum Pražského Jezulátka, Praha
Sex Machines Museum, Praha
Vlastivědné muzeum v Olomouci
Regionální muzeum v Mikulově
Muzeum města Brna
Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně
ŠKODA Muzeum, Mladá Boleslav
Památník Lidice

TOP Galerie podle počtu návštěvníků

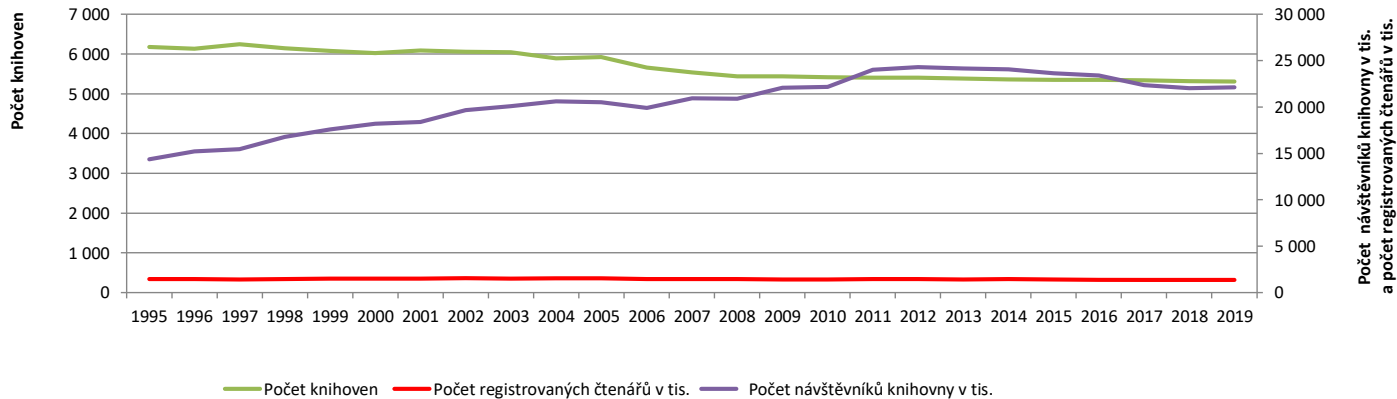
Národní galerie v Praze
Uměleckoprůmyslové museum v Praze
Muzeum umění Olomouc, s. p. o.
Moravská galerie v Brně
Galerie hlavního města Prahy
Galerie Pravěk očima Zdeňka Buriana, ZOO Dvůr Králové
Galerie Středočeského kraje, p. o., Praha
Galerie Klatovy/Klenová, p. o.
Oblastní galerie Liberec
Galerie výtvarného umění v Ostravě
Západočeská galerie v Plzni, p. o.
Dům umění města Brna, p. o.
Galerie umění Karlovy Vary
Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně
Galerie výtvarného umění v Chebu

KNIHOVNY VEŘEJNÉ

Ukazatel	ROK							INDEX		
	1995	2000	2005	2010	2015	2018	2019	2019/1995	2019/2010	2019/2018
Počet knihoven	6 179	6 019	5 920	5 415	5 354	5 317	5 307	0,86	0,98	1,00
z toho knihovny s neprofes. pracovníky	5 402	5 279	5 144	4 622	4 554	4 513	4 503	0,83	0,97	1,00
Počet registrovaných čtenářů (tis.)	1 428	1 523	1 538	1 431	1 412	1 373	1 376	0,96	0,96	1,00
Počet výpůjček (tis.)	57 413	70 401	71 974	66 773	60 038	52 705	51 201	0,89	0,77	0,97
Počet výpůjček na 1tis.obyv.	5 557	6 853	7 033	6 349	5 696	4 960	4 799	0,86	0,76	0,97
Počet návštěvníků knihovny (tis.)	14 364	18 188	20 502	22 157	23 624	22 047	22 102	1,54	1,00	1,00
Počet stažených digitálních dokumentů (tis.)	x	x	x	x	39 572	54 830	20 271	x	x	0,37
Počet kulturních akcí	x	x	x	x	65 324	68 909	66 670	x	x	0,97
Počet návštěvníků kulturních akcí (tis.)	x	x	x	x	2 263	2 543	2 317	x	x	0,91
Počet vzdělávacích akcí	x	x	x	x	37 532	69 244	56 448	x	x	0,82
Počet návštěvníků vzdělávacích akcí (tis.)	x	x	x	x	796	1 059	1 132	x	x	1,07

Zdroj: NIPOS

KNIHOVNY VEŘEJNÉ

KNIHOVNY VEŘEJNÉ

Statistické údaje za rok 2019 potvrzují dlouhodobé trendy vývoje veřejných knihoven. Česká republika má stále mimořádně hustou síť veřejných knihoven s hodnotou 5 knihoven na 10 000 obyvatel. Pokračoval pokles celkového objemu výpůjčních služeb tradičních tištěných dokumentů (knihy, periodika). Na druhé straně zaznamenáváme rostoucí zájem veřejnosti o využívání elektronických dokumentů, zejména u služby stahování a zobrazování digitálních dokumentů. U tohoto ukazatele došlo v roce 2019 ke změně metodiky vykazování; celkový počet stažených dokumentů dosáhl hodnoty 20,3 mil. V roce 2019 dále rostl počet knihoven, které nabízí půjčování elektronických knih (150 knihoven) a tomu také odpovídá výrazný růst počtu výpůjček e-knih. Celkový počet návštěvníků veřejných knihoven mírně pokles, ale i zde zaznamenáváme několik protichůdných tendencí. S poklesem počtu výpůjček a s postupující automatizací klesá počet fyzických návštěvníků knihoven, protože řadu aktivit v této oblasti mohou lidé vykonávat pomocí vzdáleného přístupu z domova nebo

ze zaměstnání. Postupně také klesá počet návštěvníků využívajících v knihovně přístup k internetu, což souvisí především s rostoucí vybaveností obyvatel mobilními zařízeními. Knihovny představují největší síť bezplatného přístupu k internetu, která má velký význam pro osoby ohrožené sociálním vyloučením. Počet knihoven, které nabízí svým návštěvníkům bezplatné Wi-Fi připojení dosáhl hodnoty 2 174. Veřejné knihovny dlouhodobě usilují o rozšíření svých činností od běžné půjčovny knih směrem k vytváření informačních, vzdělávacích kulturních a komunitních center. Zvláštní důraz je kladen na podporu čtenářské a informační gramotnosti dětí a mládeže, ale také na podporu digitální gramotnosti dospělých a seniorů. Velký zájem je o nabídku různých forem občanského vzdělávání a univerzit třetího věku. Výrazně vzrostl počet pořádaných vzdělávacích, kulturních a komunitních akcí (celkem 136 502 akcí), který je provázen růstem počtu návštěvníků (celkem 3,9 mil.).

Vít Richter

KNIIHOVNY VEŘEJNÉ

TOP Knihovny s profesionálními pracovníky podle počtu výpůjček

Celkem

Městská knihovna v Praze
Knihovna města Ostravy, p. o.
Knihovna Jiřího Mahena v Brně, p. o.
Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně, p. o.
Knihovna města Plzně, p. o.
Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích
Knihovna města Hradce Králové
Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, p. o.
Moravská zemská knihovna v Brně
Krajská vědecká knihovna v Liberci, p. o.
Severočeská vědecká knihovna, Ústí nad Labem
Knihovna Petra Bezruče v Opavě
Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje, p. o.
Národní knihovna ČR, Praha
Knihovna města Olomouce
Regionální knihovna Karviná, p. o.

Na 1 obyvatele v místě sídla

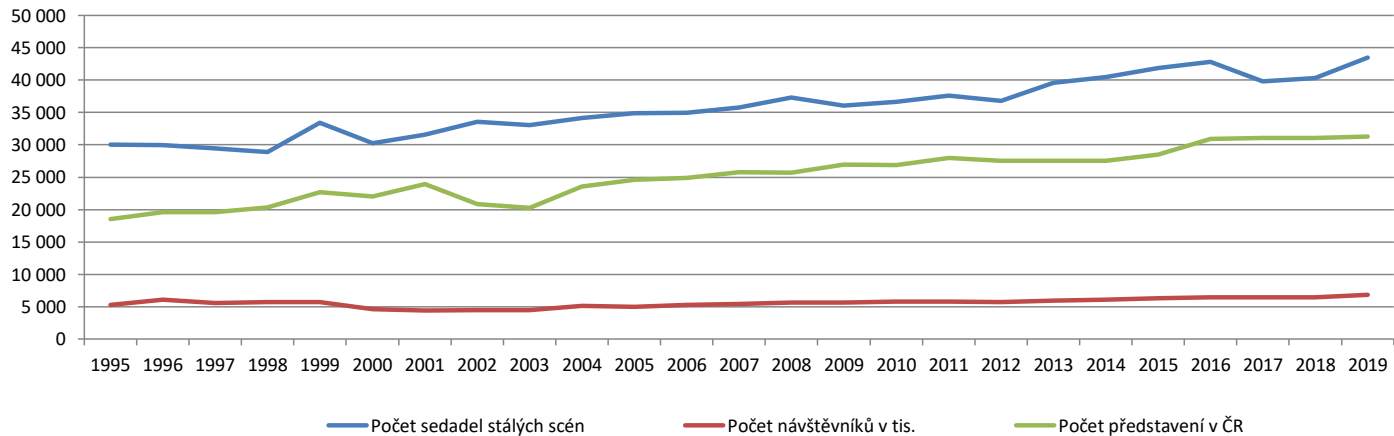
Městská knihovna Hrotovice
Obecní knihovna Těchobuz
Obecní knihovna Lhotka
Volyňská kultura - městská knihovna
Místní knihovna Pavla Křížkovského Holasovice
Místní knihovna, Radostín
Místní knihovna Kanina
Obecní knihovna v Šamonicích
Obecní knihovna Třebřichy
Místní knihovna Velim
Obecní knihovna Vilantice
Místní lidová knihovna; Bílov
Městská knihovna, Bystřice nad Pernštejnem
Místní knihovna Maleč
Obecní knihovna, Fryšava pod Žákovou horou
Knihovna Břetislava Kafky Červený Kostelec

DIVADLA

Ukazatel	ROK							INDEX		
	1995	2000	2005	2010	2015	2018	2019	2019/1995	2019/2010	2019/2018
Počet divadel (bez stagion)	89	118	121	151	155	182	205	2,30	1,36	1,13
Počet stálých scén v provozu	96	121	143	160	180	174	178	1,85	1,11	1,02
Počet sedadel stálých scén	30 015	30 223	34 863	36 648	41 872	40 306	43 486	1,45	1,19	1,08
Počet sedadel na 1 tis. obyvatel	2,9	2,9	3,4	3,5	4,0	3,8	4,1	1,41	1,17	1,08
Počet návštěvníků v ČR v tis.	5 247	4 589	4 976	5 805	6 269	6 474	6 831	1,30	1,18	1,06
Počet návštěvníků na 1 tis. obyvatel	508	447	486	552	595	609	640	1,26	1,16	1,05
Počet návštěvníků na 1 sedadlo	175	152	143	158	150	161	157	0,90	0,99	0,98
Počet představení v ČR	18 527	21 997	24 563	26 883	28 519	31 031	31 283	1,69	1,16	1,01
Počet titulů v divadelním repertoáru	1 438	1 961	2 011	2 701	2 954	3 251	3 552	2,47	1,32	1,09
z toho počet premiér	502	590	624	685	645	766	825	1,64	1,20	1,08

Zdroj: NIPOS

DIVADLA

DIVADLA

Divadelní systém v České republice je strukturován a statisticky sledován jako síť veřejných divadel, neziskové sféry a podnikatelského segmentu. V roce 2019 pracovalo v celém tomto sektoru téměř 6 900 osob ve stálém zaměstnaneckém poměru (přepočtený stav) a dalších téměř 14 600 osob na základě jiných pracovněprávních a smluvních vztahů. Ačkoliv veřejnoprávní a soukromoprávní divadla v roce 2019 poskytla své služby téměř srovnatelnému počtu diváků, v meziročních změnách výkonnostních ukazatelů lze pozorovat výrazné odlišnosti. Například počet návštěvníků na představeních odehraných v ČR se mezi lety 2018 a 2019 navýšil v případě divadel zřizovaných veřejnými subjekty pouze o 2 %, zatímco u divadel provozovaných podnikatelskými subjekty byl zaznamenán nárůst o 4,9 % a u divadel provozovaných neziskovými institucemi dokonce o 19,1 %. Tento rozdílný vývoj koreponduje nejen s odlišnou rychlostí vzniku nových zpravodajských jednotek v jednotlivých segmentech divadelního sektoru, ale i s obecně zlepšující se odezvou soukromoprávních subjektů v rámci statistického šetření. Z hlediska počtu diváků si i v roce 2019 udrželo své prvenství pražské Národní divadlo.

Z dlouhodobého pohledu došlo v divadelním sektoru mezi roky 1995 a 2019 ke značnému nárůstu hodnot všech základních výkonnostních ukazatelů s výjimkou ukazatele návštěvnosti vztažené k počtu sedadel. Zatímco celkový počet návštěvníků divadelních představení v ČR se v posledních letech sledovaného období pohyboval na relativně stabilní úrovni (přesahující 6 mil. diváků), klesající trend byl po roce 2016 zaznamenán v počtu provozovaných stálých divadelních scén a s ním i související pokles celkové kapacity divadel (počtu sedadel). Tento propad lze do značné míry vysvětlit úpravou metodiky statistického šetření. Od roku 2017 vykazují stálé scény a sály pouze ty subjekty, které tyto prostory ve sledovaném roce provozovaly a měly je pod svou správou. Současně v této době došlo k uzavření některých divadelních scén z důvodu probíhající rekonstrukce či nevyhovujícího technického stavu (např. Státní opera Praha, Komorní Fidlovačka, ...). Za opětovným nárůstem kapacity divadel v roce 2019 lze hledat zprovoznění nových divadelních scén, ale i rostoucí počet statisticky šetřených subjektů (o 23 zpravodajských jednotek více než v roce 2018).

DIVADLA

TOP Divadla podle počtu diváků

Národní divadlo, Praha	Těšínské divadlo Český Těšín
Divadlo Kalich, Praha	Slovácké divadlo Uherské Hradiště
Městské divadlo Brno	Slezské divadlo Opava
Národní divadlo Brno	Divadlo v Dlouhé, Praha
Divadlo J.K.Tyla, Plzeň	Klicperovo divadlo, Hradec Králové
Hudební divadlo v Karlíně, Praha	Divadlo F. X. Šaldy Liberec
Agentura Harlekýn, Praha	Divadlo pod Palmovkou, Praha
Národní divadlo moravskoslezské, Ostrava	Divadlo Radost, Brno
Městská divadla pražská	Městské divadlo Mladá Boleslav
Divadlo na Vinohradech, Praha	Divadlo Minor, Praha
Jihočeské divadlo, České Budějovice	Docela velké divadlo, Litvínov
Moravské divadlo Olomouc	Divadlo loutek Ostrava
Východočeské divadlo Pardubice	Horácké divadlo Jihlava
Divadlo Kvelb/Theatre Kvelb, České Budějovice	Divadlo Na Fidlovačce, Praha
Městské divadlo Zlín	Divadlo Na Jezerce, Praha
Městské divadlo v Mostě	Divadlo A. Dvořáka Příbram

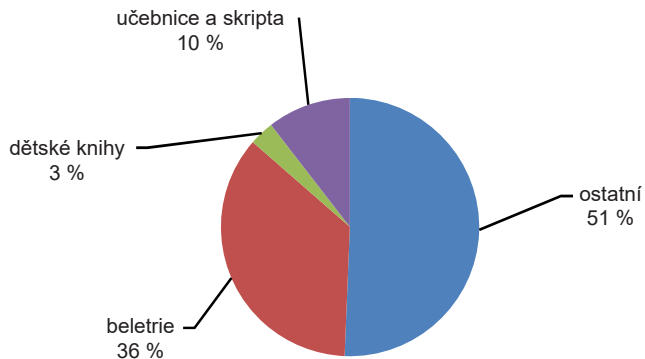
NEPERIODICKÉ PUBLIKACE – KNIHY

Ukazatel		ROK						INDEX			
		1995	2000	2005	2010	2015	2018	2019	2019/1995	2019/2010	2019/2018
Počet titulů knih vydaných v roce		8 994	11 965	15 350	17 054	18 282	16 676	17 330	1,93	1,02	1,04
z toho	beletrie	3 214	3 281	3 340	4 477	5 297	5 706	6 276	1,95	1,40	1,10
	dětské knihy	278	579	866	1 336	1 955	2 330	2 716	9,77	2,03	1,17
	školní učebnice, vysokoškolská skripta a VŠ učebnice	944	1 400	1 776	1 536	1 551	1 105	1 053	1,12	0,69	0,95
Počet vydaných titulů na 1 tis.obyv.		0,87	1,16	1,50	1,62	1,73	1,60	1,60	1,84	0,99	1,00
Podle jazyka vydání	česky	8 544	10 662	13 493	14 763	15 598	14 479	14 742	1,73	1,00	1,02
	německy	101	113	125	66	85	73	78	0,77	1,18	1,07
	slovensky	21	36	72	194	316	299	571	27,19	2,94	1,91

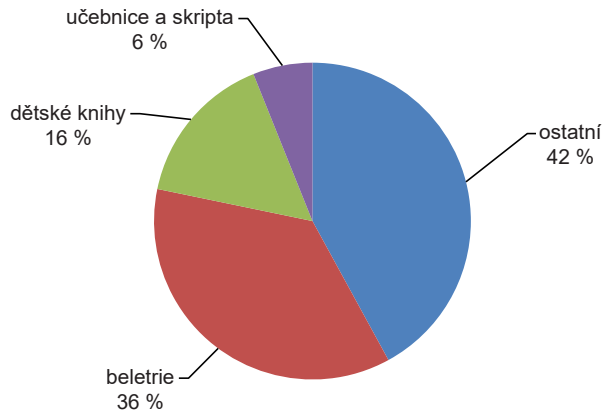
Zdroj: NK

NEPERIODICKÉ PUBLIKACE – KNIHY

1995

2019

NEPERIODICKÉ PUBLIKACE – KNIHY

Knižní sektor vykazoval od roku 1995 nárůst počtu titulů. První se projevil v roce 2005, a to o 70,7 % oproti r. 1995. Poté začal počet vydaných titulů postupně stoupat až na více než 18 tisíc titulů v roce 2008. V následujících dvou letech došlo k poklesu, ale v r. 2011 bylo vydáno nejvíce titulů za sledované období, a to téměř 19 tisíc. V r. 2012 se znovu projevil pokles vydaných titulů. Bylo vydáno téměř o 10 % knih méně než v r. 2011. Týkalo se to především beletrie, naopak dětských knih bylo vydáno o 8 % více. Hned v příštím roce se znovu projevil nárůst u beletrie o 10 % a u dětských knih o 19 %. V letech 2017–2018 se počet vydaných titulů snížil cca o 10 % než v roce 2015. Pokles se týkal zejména školních učebnic a skript. V roce 2019 se počet vydaných knižních titulů opět zvýšil, a to o 3,9 % na 17 330.

Při porovnání vydaných titulů podle jazyka vydání je vidět, že počet titulů vydaných česky od roku 1995 kopíruje křivku celkem vydaných titulů. U cizojazyčných titulů vydaných německy v letech 1995–2017 je vidět klesající tendence s mírným nárůstem v roce 2018 i v roce 2019. Ve slovenštině vyšlo i přes pokles v r. 2017 a mírný nárůst v r. 2018 mnohonásobně více titulů v roce 2019, kdy produkce ve slovenštině představovala 571 titulů.

Výrazně vzrostl počet vydávaných překladů, který tvořil v r. 2019 38,8 % celkové produkce. Nejvíce překladů bylo z angličtiny, a to téměř 56 %.

Co se oborového zaměření vydávaných titulů týče, vydává se v současné době nejvíce literárních textů, publikací z oblasti historie a biografie, školství, lékařství, přírodních věd a výtvarného umění.

NEPERIODICKÉ PUBLIKACE – KNIHY

TOP Knihy podle počtu vydaných titulů

Literární texty

Historie, biografie

Školství, pedagogika, volný čas

Přírodní vědy

Právo, veřejná správa, sociální zabezpečení a sociální péče, pojišťovnictví

Sochařství, výtvarné umění, grafika, fotografie

Lékařské vědy, zdravotnictví

Strojírenství, technologie, stavebnictví, průmysl, obchod a řemesla

Náboženství, teologie

Politika, ekonomie

Všeobecnosti

Filozofie, psychologie

Zemědělství, lesnictví, chov dobytka, lov zvěře a rybolov

Geografie

Filologie, jazyky, jazykověda

Hudba, divadlo, film apod.

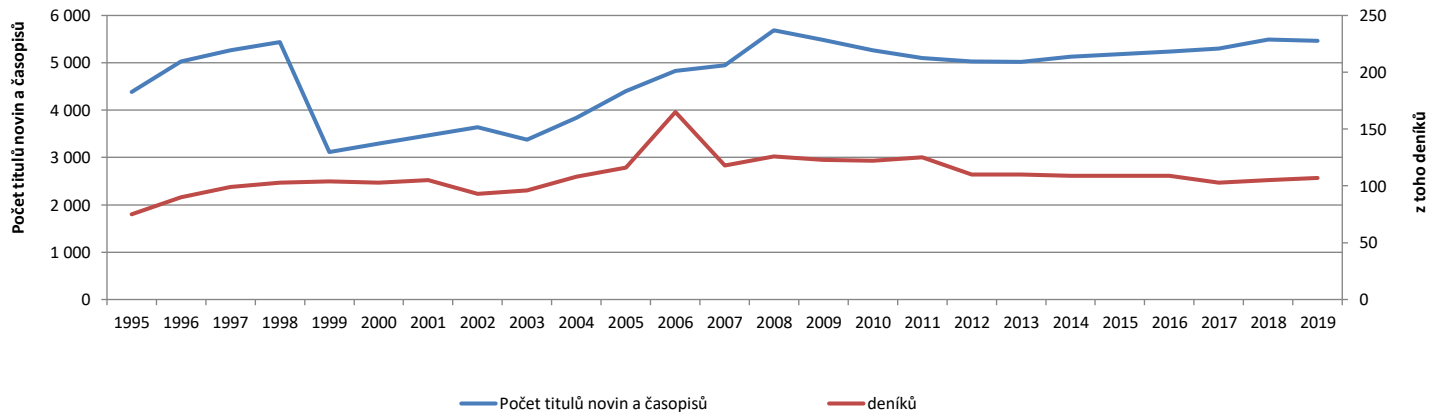
Sociologie, statistika

PERIODICKÝ TISK – NOVINY A ČASOPISY

Ukazatel		ROK						INDEX			
		1995	2000	2005	2010	2015	2018	2019	2019/1995	2019/2010	2019/2018
Počet titulů novin a časopisů		4 380	3 295	4 399	5 265	5 181	5 488	5 467	1,25	1,04	1,00
Počet titulů novin		1 047	815	1 406	1 662	1 500	1 581	1 441	1,38	0,87	0,91
z toho	deníků	75	103	116	122	109	105	107	1,43	0,88	1,02
	vydáváných 2–3x týdně	12	5	5	5	11	2	2	0,17	0,40	1,00
	1x týdně	144	80	100	90	156	156	135	0,94	1,50	0,87
	méně často	816	627	1 185	1 445	1 224	1 318	1 197	1,47	0,83	0,91
Počet titulů časopisů		3 333	2 480	2 993	3 603	3 681	3 907	4 026	1,21	1,12	1,03
z toho	pro širokou veřejnost	1 638	1 326	1 666	1 967	1 915	2 029	2 085	1,27	1,06	1,03
	pro specifické skupiny čtenářů	1 695	1 154	1 327	1 636	1 766	1 878	1 941	1,15	1,19	1,03
Počet titulů novin a časopisů na 1 tis. obyv.		0,42	0,32	0,43	0,50	0,49	0,52	0,51	1,21	1,02	0,99

Zdroj: NK

PERIODICKÝ TISK – NOVINY A ČASOPISY

PERIODICKÝ TISK – NOVINY A ČASOPISY

Ve sledovaném období (1995–2019) vzrostl počet titulů periodického tisku o 24,8 %. Velký nárůst ve vydávání nastal v r. 2008. V letech 1996–1998 vycházelo stabilně okolo 4 300 titulů. V letech 2001–2004 se počet titulů mírně snížil až na 3 835 v r. 2004. Roky 2006 a 2007 zaznamenaly opět nárůst cca o 1 tisíc vydaných titulů. Největší boom byl patrný v r. 2008 s 5 687 vydanými tituly. Mezi roky 2013–2018 byl zaznamenán stálý, byť pomalý nárůst. V roce 2019 došlo k nepatrnému poklesu oproti roku 2018.

Z celkového počtu vydávaných titulů periodického tisku vzrostly od r. 1995 počty titulů deníků o 120 % do r. 2006, kdy bylo vydáno nejvíce deníků za sledované období (165 titulů). Od tohoto roku počet deníků stále klesal až na 109 v r. 2014. Mírný pokles přetrvával i v následujících letech. V roce 2019 bylo vydáno 107 deníků.

Noviny vydávané 2-3x týdně vykázaly v letech 1995–2014 zprvu pokles počtu titulů na polovinu, od roku 2012 se jejich počet opět zvyšoval, ale v roce 2018 nastal znovu pokles a vycházely už pouze 2 tituly stejně jako v roce 2019.

Vydávání týdeníků také zaznamenalo zprvu pokles, ale od roku 2013 do 2018 byl počet titulů opět vyšší než v roce 1995, ale v roce 2019 znovu poklesl na 135 titulů.

Nejvíce novin je vydáváno v kategorii vydávání méně časté než 1x týdně. Nejméně titulů (627) bylo vydáno v r. 2000 a nejvíce (1 455) v roce 2009. V roce 2017 bylo vydáno 1 216 a v roce 2018 1 318 titulů. V roce 2019 nastal pokles a bylo vydáno 1 197 titulů.

Z celkového počtu vydávaných periodik představoval podíl časopisecké produkce v roce 2019 73,6 %. Nejvíce titulů časopisů bylo vydáno v roce 1998 (4 168), v letech 1999–2005 došlo k poklesu a od r. 2006 do současnosti se trh stabilizoval s cca 3,5 tis. titulů časopisů a v roce 2019 bylo na trhu 4 026 titulů časopisů. Co se struktury zaměření časopisů týče, zvýšil se mezi lety 1995–2008 podíl časopisů určených pro širokou veřejnost na úkor časopisů pro specifické skupiny čtenářů. Od r. 2009 se začal tento rozdíl výrazně snižovat a v roce 2019 představovaly časopisy pro širokou veřejnost 51,8 % a časopisy pro specifické skupiny čtenářů 48,2 % celkové časopisecké produkce.

PERIODICKÝ TISK – NOVINY A ČASOPISY

TOP Časopisy podle počtu vydaných titulů

Odborné revue (technické, pro vědu a výzkum apod.)

Pro ženy, muže a rodinu

Politické, filozofické, náboženské, literární a kulturní

Podnikové časopisy

Věnované cestovnímu ruchu, volnému času a sportu

Pro děti a mládež

Časopisy odborů, politických stran, sdružení apod.

Populárně vědecké a technické

Ilustrované informační a reportážní

Populárně historické a zeměpisné

Rozhlasové, televizní a filmové

Časopisy dobročinných organizací

Bulletiny farností

ROZHLASOVÉ A TELEVIZNÍ VYSÍLÁNÍ

Rozhlasové vysílání	ROK							INDEX		
	1995	2000	2005	2010	2015	2017	2018	2018/1995	2018/2010	2018/2017
Odvysílaných hodin celkem (tis. hod.)	281 506	369 690	559 989	694 609	856 513	702 331	783 490	2,8	1,1	1,1
kulturně orientované pořady (v %)	52,1	57,6	69,4	74,8	80,8	77,6	81,6	1,6	1,1	1,1
zpravodaj., publicist., sport. a vzdělávací pořady (v %)	13,7	18,1	10,6	12,7	10,4	8,7	8,7	0,6	0,7	1,0
reklamní pořady (v %)	4,3	5,0	5,5	6,1	7,0	8,2	4,8	1,1	0,8	0,6
ostatní pořady (v %)	x	x	x	6,4	1,8	5,4	4,9	x	0,8	0,9

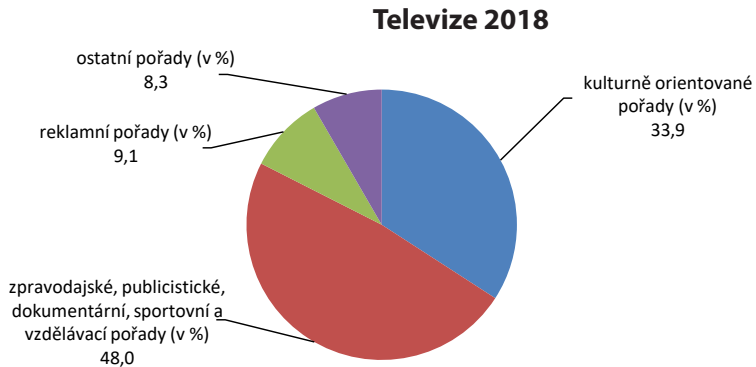
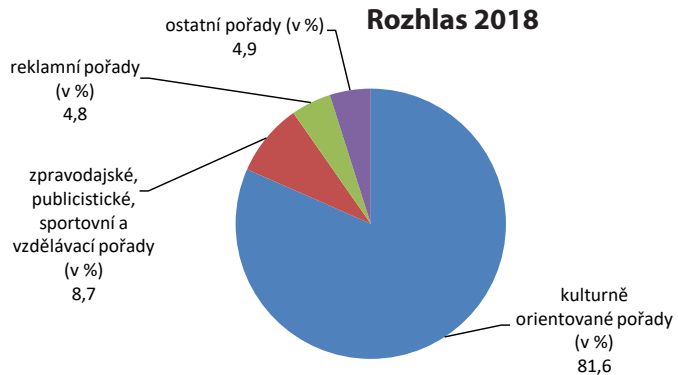
Televizní vysílání	ROK							INDEX		
	1995	2000 ²⁾	2005 ¹⁾	2010	2015	2017	2018	2018/1995	2018/2010	2018/2017
Odvysílaných hodin celkem (tis. hod.)	15 369	24 168	342 309	1 196 039	1 212 152	1 309 852	1 397 089	90,9	1,2	1,1
kulturně orientované pořady (v %)	38,3	52,0	53,5	15,9	34,6	32,0	33,9	0,9	2,1	1,1
zpravodaj., publicist., sport. a vzdělávací pořady (v %)	34,3	33,1	28,2	71,8	49,3	47,9	48,0	1,4	0,7	1,0
reklamní pořady (v %)	0,4	3,7	4,6	8,2	4,8	9,1	9,1	22,8	1,1	1,0
ostatní pořady (v %)	27,0	11,2	13,7	4,1	11,3	11,0	8,3	0,3	2,0	0,8

1) Vysoký nárůst počtu odvysílaných hodin je způsoben zařazením nově vzniklých soukromých stanic

2) TV Nova nedala souhlas s publikováním svých údajů

Zdroj: ČSÚ

ROZHLASOVÉ A TELEVIZNÍ VYSÍLÁNÍ

ROZHLASOVÉ A TELEVIZNÍ VYSÍLÁNÍ

V průběhu sledovaných let došlo k výraznému nárůstu počtu odvysílaných hodin rozhlasového i televizního vysílání, a to zejména v souvislosti se vstupem soukromých držitelů licencí k vysílání na mediální trh. Zvýšil se počet licencí především pro místní vysílání, v případě televizního vysílání došlo k nárůstu hlavně v počtu licencí pro šíření signálu kabelovými systémy.

Ve struktuře rozhlasového vysílání se ve sledovaném období postupně zvyšoval podíl hudebního a kulturně dramatického vysílání. V roce 2018 tvořilo kulturně orientované vysílání přibližně 82 % z celkového vysílacího času (z toho 75 % připadlo na hudební vysílání). Zpravodajské, publicistické a sportovní vysílání tvoří v programové struktuře menšinu a podíl této kategorie na celkovém vysílání spíše klesá. Na reklamu a jiné obchodní sdělení připadlo v roce 2018 přibližně 5 % z celkového vysílání.

U televizního vysílání, stejně jako u rozhlasového vysílání, mají významný podíl na celkové programové struktuře kulturně orientované pořady – v roce

2018 tvořily přibližně třetinu vysílání. Nejvyšší podíl na televizním vysílání pak mají zpravodajské, publicistické, dokumentární a sportovní pořady, které se v roce 2018 podílely na celkovém vysílání 48 %. Vysoké zastoupení zpravodajských pořadů je způsobeno zejména vlivem drobných provozovatelů vysílajících nepřetržitou zpravodajskou smyčku (tzv. infokanály). Obchodní sdělení tvořilo v roce 2018 necelou desetinu vysílacího času.

V posledních letech začínají běžnému lineárnímu televiznímu vysílání konkurovat audiovizuální mediální služby na vyžádání. Ty umožňují sledovat pořady v okamžiku zvoleném uživatelem (obvykle prostřednictvím online katalogů pořadů). Zatímco počet provozovatelů televizního vysílání v posledních letech kulminuje, počet poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání narůstá. Podle údajů ČSU zaznamenala v roce 2018 videa zveřejněná těmito subjekty přibližně 3 mld. přehrání.

Milan Dedera

Poznámka: Od r. 2009 jde o dopočtená data (metodickou změnu zpracování dat) a proto nejsou údaje (zejména počet odvysílaných hodin) v porovnání s předcházejícími lety zcela srovnatelné.

Národní informační
a poradenské
středisko

N I
PO S
pro kulturu

Příspěvková organizace Ministerstva kultury ve své činnosti navazuje na více než stoletou historii. Prvním předchůdcem byl Svaz osvětový, založený v roce 1905, následoval Masarykův lidovýchovný ústav, Osvětový ústav a Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti v roce 1972 sloučené do Ústavu pro kulturně výchovnou činnost. Dnešní NIPOS byl zřízen rozhodnutím ministra kultury k 1. 1. 1991.

Základním posláním NIPOS je podpora rozvoje kultury, především rozvoje kulturně společenských a tvůrčích aktivit občanů se zřetelem k oblasti neprofesionálních uměleckých aktivit a k veřejnému užití autorských děl, dále poskytování informačních služeb a odborných konzultací orgánům a pracovníkům územní

samosprávy, státní správy, spolkům a dalším nestátním neziskovým organizacím, právníkům i fyzickým osobám a dalším subjektům, působícím v místní a regionální kultuře, a to na základě soustavného vytěžování teoretických a praktických poznatků z analytické a výzkumné činnosti v oblasti kultury, z vlastního výzkumu a s využitím odborných znalostí z různých oborů umělecké činnosti.

Odborná činnost NIPOS je zaměřena rovněž na získávání a analýzu poznatků o obecné úloze a postavení veřejných služeb kultury v sociálně-ekonomickém rozvoji ČR.

NIPOS je odborným pracovištěm pro rozvoj neprofesionálních uměleckých aktivit a estetické výchovy dětí, mládeže a dospělých a další vzdělávání ve vybraných uměleckých oborech. Zejména v této oblasti navazuje mezinárodní kontakty včetně mezinárodních nevládních organizací.

Jako výzkumná organizace, zapsaná v rejstříku výzkumných organizací, je řešitelem výzkumných projektů. V této oblasti spolupracuje především s vysokými školami.

Z pověření MK je řešitelem rezortní státní statistické služby.

Artama

Útvar pro neprofesionální umělecké aktivity

- garantuje a spolupřordává celostátní přehlídky, festivaly a výstavy
- řeší projekty v oblasti výzkumu společenských věd
- provádí konzultační činnost v jednotlivých uměleckých oborech (divadlo, foto, film, komorní a symfonická hudba, dechová hudba, sborový zpěv, scénický a lidový tanec)
- vydává odborné publikace a periodika
- pořádá odborné semináře, dílny a konference v oblasti uměleckého vzdělávání
- zpracovává odborné expertizy pro Ministerstvo kultury
- odborně spravuje a systematicky rozšiřuje Databázi českého amatérského divadla (www.amaterskedivadlo.cz) a hudební fond Knihovny NIPOS (sborové skladby pro pěvecké sbory)

CIK

Centrum informací a statistik kultury

- garant státní statistické služby za oblast kultury
- zpracovatel statistiky oborů: divadlo, galerie, muzea a památníky, hudební soubory, veřejné knihovny, památkové objekty zpřístupněné za vstupné, výstavní činnost v oblasti profesionálního výtvarného umění a architektury, neperiodické publikace a periodický tisk, vydavatelé, kulturně vzdělávací a zájmová činnost a festivaly
- řešitel satelitního účtu kultury a benchmarkingu knihoven a muzeí
- veřejná specializovaná knihovna s fondem zaměřeným především na amatérské umění, dětské estetické aktivity, kulturní politiku a statistiku kultury nabízí také rozsáhlý fond divadelních her pro činoherní a loutkové soubory a ojedinělou sbírku hudební literatury pro sborový zpěv

■ Místní kultura

Internetový časopis

- internetový magazín pro kulturní život v místech a regionech
- publikuje články, zprávy, pozvánky na akce
- přináší inspiraci a různé pohledy na kulturu

www.mistnikultura.cz

www.facebook.com/mistnikultura

■ KaM

Útvar koncepcí a metodik

- řešitel metodických doporučení v jednotlivých oblastech kultury (např. Metodické doporučení MK pro dobrovolnictví v kultuře a umění)
- zpracovatel odborných stanovisek a podkladů pro koncepční dokumenty Ministerstva kultury
- zpracovatel analýz poskytování veřejných kulturních služeb ve vybraných obcích ČR
- koordinátor a řešitel výzkumu a vývoje NIPOS
- poskytovatel dalšího vzdělávání profesionálních pracovníků v kultuře
- provozovatel bezplatné internetové poradny pro subjekty působící v kultuře

VYBRANÉ PUBLIKACE NIPOS

Cesta k přednesu aneb průvodce pro pedagogy a mladé recitátory

Emílie Zámečnicková

Netradičně pojatá kniha o prostředcích přednesu

Dramatická výchova Soni Pavelkové / ed.: Eva Machková

Soubor metodických textů jedné z klíčových osobností oboru

Hra a divadlo / Nina Martínková

Dvanáct tematicky koncipovaných lekcí výrazné osobnosti dramatické výchovy

Hry pro šest smyslů / Hana Budínská

11. vydání kartotéky her a cvičení pro dramatickou výchovu

Malované opony divadel českých zemí II / kolektiv autorů

Výpravná publikace představuje 230 známých i zapomenutých divadelních opon

Metodika dramatické výchovy / Eva Machková

13. vydání zásobníku dramatických her, cvičení a improvizací

Mluvní výchova dětí / Šárka Štembergová Kratochvílová

Praktická příručka naší přední odbornice v oboru mluvní výchovy

Od sportu fotografického k umělecké fotografii / J. Mühldorf a P. Vrbová

Historie prvního klubu fotografů amatérů v Čechách

Rozvoj osobnosti dramatickou hrou / Brian Way

Základní dílo klasika britské dramatické výchovy

Sborníky skladeb pro pěvecké sbory

Sborníky sborových skladeb autorů určených pro dětské a středoškolské soubory

Taneční tvorba pro děti a s dětmi / Ludmila Rellichová

Ukázky taneční tvorby jako výsledku výchovně vzdělávacího procesu

Taneční výchova pro předškolní děti / Lenka Švandová

Třetí vydání úspěšné metodiky výuky tance u předškolních dětí

Úvod do studia dramatické výchovy / Eva Machková

3., aktualizované vydání přehledné knihy o didaktice a historii dramatické výchovy

NIPOS – Fügnerovo nám. 5, 120 21 Praha 2, P.O.BOX 12 / tel.: 221 507 900

Objednávky: eshop.nipos.cz

e-mail: nipos@nipos.cz

Knihovna NIPOS: knihovna.nipos.cz

(on-line katalog): www.nipos.cz/katalog

NIPOS

NÁRODNÍ INFORMAČNÍ
A PORADENSKÉ STŘEDISKO
PRO KULTURU

POB 12 (Fügnerovo náměstí 5)
120 21 PRAHA 2
TEL.: 221 507 900
E-MAIL: NIPOS@NIPOS.CZ

© NIPOS 2020

WEB, KNIHOVNA, ON-LINE KATALOG

WWW.NIPOS.CZ

WWW.STATISTIKAKULTURY.CZ